



Az Európai Unió  
Tanácsa

Brüsszel, 2024. február 22.  
(OR. en)

6947/24

ECOFIN 237  
UEM 43  
FIN 187  
CADREFIN 44

## FEDŐLAP

---

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2024. február 22.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2024) 82 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Az EU megerősítése ambiciózus reformok és beruházások révén

---

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2024) 82 final.

---

Melléklet: COM(2024) 82 final

Brüsszel, 2024.2.21.  
COM(2024) 82 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A  
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A  
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az EU megerősítése ambiciózus reformok és beruházások révén**

{SWD(2024) 70 final}

# A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

## Az EU megerősítése ambiciózus reformok és beruházások révén

**Ez a közlemény a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz alkalmazásának félidejében készült.** A Covid19-világjárvány gazdasági és társadalmi következményeire válaszul kidolgozott és 2021 februárjában létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz az EU NextGenerationEU (a továbbiakban: NGEU) elnevezésű helyreállítási eszközének központi elemét képezi. A 2026 végéig hatályban lévő Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz mind léptékét, mind ambícióit tekintve példa nélküli. Kettős célja egyrészt az, hogy segítse a tagállamokat a világjárvány pusztító gazdasági és társadalmi hatásait követően megerősödve állni talpra, másrészt az, hogy fokozza az EU rezilienciáját, és gazdaságainkat és társadalmainkat felkészítse a jövőre, különösen a zöld és digitális átállás támogatása révén. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz az EU első jelentős teljesítményalapú finanszírozási programja, amely a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben előterjesztett ambiciózus reformok és beruházások terén elért eredmények alapján folyósítja a forrásokat a tagállamoknak. Ezeknek a reformoknak és beruházásoknak összhangban kell lenniük a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszkörről szóló rendeletben meghatározott uniós prioritásokkal, és kezelniük kell a gazdaság- és szociálpolitikai koordináció európai szemeszterének keretében kiadott országspecifikus ajánlásokban meghatározott nemzeti kihívásokat.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszkörről szóló rendelet hatálybalépése óta eltelt három évben a tagállamok stratégiailag használták fel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reform- és beruházási programjait előmozdítására, valamint a régóta fennálló és az új kihívások kezelésére.** 225 milliárd EUR már folyósításra került, és a Bizottság értékelése szerint a 2023 végéig elérendő mérföldkövek és célok mintegy 75 %-a kielégítően teljesült vagy a tagállamok jelentése szerint megvalósult. Emellett helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén a tagállamok jelentős előrelépést tettek az európai szemeszter keretében kiadott országspecifikus ajánlások végrehajtása terén.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatékonyan támogatja a gazdasági fellendülést az EU-ban.** Az EU-ban az állami beruházások 2019 és 2025 között várható növekedésének mintegy fele a becslések szerint az uniós költségvetésből, nevezetesen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott beruházásokból származik<sup>1</sup>. A Bizottság modellezése<sup>2</sup> arra enged következtetni, hogy az NGEU<sup>3</sup> 2026-ban az NGEU nélküli forgatókönyvhöz képest akár 1,4 %-kal

<sup>1</sup> Lásd: Európai gazdasági előrejelzés – 2023. ősz, elérhető a következő internetcímen: [https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/autumn-2023-economic-forecast-modest-recovery-ahead-after-challenging-year\\_en?prefLang=hu](https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/autumn-2023-economic-forecast-modest-recovery-ahead-after-challenging-year_en?prefLang=hu).

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai alapok együttesen az uniós költségvetésből finanszírozott beruházások fő finanszírozási forrásai.

<sup>2</sup> A Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság (DG ECFIN) a makrogazdasági szakpolitikai elemzésekhez és kutatásokhoz a QUEST globális makrogazdasági modellt használja, lásd: [https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-research-and-databases/economic-research/macroeconomic-models/quest-macroeconomic-model\\_en](https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-research-and-databases/economic-research/macroeconomic-models/quest-macroeconomic-model_en). A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz makrogazdasági hatásaira vonatkozóan a QUEST alkalmazásával kapott adatokról további információk találhatóak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz félidei értékeléséről szóló bizottsági szolgálati munkadokumentumban.

<sup>3</sup> Az NGEU teljes költségvetése (2021-es árakon) 806,9 milliárd EUR, amelyből 723,8 milliárd EUR-t fordítanak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre (vissza nem térítendő támogatások és hitelek formájában). Az NGEU egyéb kedvezményezettjei

magasabb uniós reál-GDP-t eredményezhet. A modellszimulációk emellett az uniós foglalkoztatás jelentős, rövid távú (akár 0,8 %-ot is elérő) növekedését jelzik előre. Ezt várhatóan középtávon tartósan magasabb reálbérek kísérik, tükrözve a tagállamok által végrehajtott beruházásokból származó potenciális termelékenység-növekedést. Az előrejelzés szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljes becsült GDP-hatásának mintegy egynegyede-egyharmada a tagállamok közötti pozitív továbbgyűrűző hatásoknak tudható be, amelyek abból erednek, hogy a különböző tagállamokban egyidejűleg kerül sor a beruházások végrehajtására.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz olyan dinamikus eszköznek bizonyult, amely segíti a tagállamokat az új kihívások és helyzetek kezelésében.** Oroszország Ukrajnával szemben provokáció nélkül indított agressziója elképzelhetetlen nehézségeket okozott Ukrajnában, és a globális energiapiac és ellátási lánc zavaraihoz vezetett. Az energia és a fogyasztási cikkek árának évtizedek óta nem tapasztalt mértékű emelkedése Európa-szerte sok háztartás számára „megélhetési válságot” okozott, és ez a legkiszolgáltatottabbakat sújtotta a legsúlyosabban. Ezzel összefüggésben a tagállamok kérhették meglévő helyreállítási és rezilienciaépítési tervük módosítását az olyan új, objektív körülmények figyelembevétele érdekében, mint a magas infláció és az ellátási lánc zavarai. Emellett a REPowerEU tervvel összefüggésben a tagállamok további forrásokat vehettek igénybe ahhoz, hogy REPowerEU-fejezeteket építsenek be tervükbe, előmozdítsák az EU energiaellátásának diverzifikálását támogató reformokat és beruházásokat, felgyorsítsák a zöld átállást, valamint támogassák a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat.

**Most, hogy ez az egyedülálló, meghatározott időtartamra szóló eszköz az alkalmazási idejének felénél tart, a Bizottság közzéteszi félidős értékelését.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szembeni követelményeivel összhangban a félidős értékelés az eddig rendelkezésre álló bizonyítékok alapján értékeli, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hogyan valósítja meg célkitűzéseit. Ehhez a következő öt értékelési kritériumot vizsgálja meg: eredményesség, hatékonyság, relevancia, koherencia és európai hozzáadott érték. Az e közleményt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum további részleteket tartalmaz a Bizottság félidős értékeléséről. Az értékelés különböző forrásokon, többek között egy külső vállalkozók konzorciuma által készített, e közleménnyel párhuzamosan közzétett független tanulmányon, valamint széles körű konzultációkon alapul<sup>4</sup>.

**Ez a közlemény bemutatja a félidős értékelés főbb megállapításait, és számba veszi a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának eredményeit.** Az 1. szakasz a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása terén eddig elért eredményeket értékeli, a konkrét gyakorlati eredményekre összpontosítva. A 2. szakasz azt vizsgálja, hogy mi működött jól és mit lehetne javítani, és meghatározza az eddig levont legfontosabb tanulságokat. A 3. szakasz összefoglalást nyújt és levonja a következtetéseket, felvázolva az előttünk álló utat.

---

közé tartozik a REACT-EU, amely a 2014–2020-as kohéziós politikai programokat 50,6 milliárd euróval egészítette ki, az Igazságos Átmenet Alap (10,9 milliárd EUR), a vidékfejlesztés (8,1 milliárd EUR), az InvestEU (6,1 milliárd EUR), a Horizont Európa (5,4 milliárd EUR) és a rescEU (2 milliárd EUR).

<sup>4</sup> [Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz \(2020–2024\) – félidős értékelés](#)

## 1. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása látható előrelépéseket eredményezett

### 1.1. A végrehajtás kézzelfogható eredményeket hozott a tagállamokban

**A tagállamokban folyamatban van a helyreállítási és rezilienciaépítési tervükben foglalt reformok és beruházások megvalósítása.** 2023 végére a Bizottság több mint 1150 mérföldkőről és célról állapította meg, hogy azokat kielégítően teljesítették<sup>5</sup>. E mérföldkövek és célok elérése konkrét gyakorlati eredményekhez vezetett, és egyértelmű jelei vannak annak, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz valódi változást hoz az EU-ban. Az 1. háttérmagyarázat szemléletes példákkal illusztrálja, hogy milyen beruházások és reformok vezettek kézzelfogható gyakorlati eredményekhez olyan területeken, mint az agresszív adótervezés, az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés, a társadalmi befogadás, valamint a fenntartható mobilitás és közlekedés támogatása.

#### ***1. háttérmagyarázat: A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kézzelfogható gyakorlati eredményeket hoz***

***Ciprus fokozta az agresszív adótervezéssel szembeni fellépésre irányuló erőfeszítéseit.*** *Annak biztosítása érdekében, hogy a multinacionális vállalatok kifizetései ne áramolhassanak ki az EU-ból adózás nélkül, Ciprus olyan reformot fogadott el, amely forrásadót vezet be a nem együttműködő országokba és területekre irányuló kifizetésekre. Ez fontos lépés, amely megnyitja az utat az e probléma kezelésére irányuló jövőbeli intézkedések előtt.*

***Bulgária lépéseket tett, hogy javítsa minimáljövedelmi rendszerének megfelelőségét és lefedettségét.*** *Jogsabályi módosítások elfogadásával Bulgária bevezette a jövedelmi küszöbértékek fokozatos növelését 2022 és 2024 között a minimáljövedelem-rendszer valamennyi potenciális kedvezményezettjére vonatkozóan. Ez jelentős lépést jelent az országban régóta fennálló társadalmi nehézségek kezelésében.*

***Ausztria bevezette a „KlimaTicket” elnevezésű kezdeményezést, amely megkönnyíti és megfizethetővé teszi az éghajlatbarát mobilitást.*** *Ez egy olyan egységes, integrált bérlet, amely szinte korlátlan tömegközlekedést biztosít Ausztria egész területén, és a diákok, az idősek, a fogyatékosokkal élők és a családok kedvezményes áron juthatnak hozzá. 2021. októberi elindítása óta már több mint 260 000 osztrák vásárolt klímabérletet.*

***Litvánia elfogadta a Millenniumi iskolakorszerűsítési programot az iskolai infrastruktúra átszervezése és javítása, valamint a litván gyermekek oktatáshoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosítása érdekében.*** *A program célja annak biztosítása, hogy minden gyermek – háttértől függetlenül – magas színvonalú iskolába járhasson. Ez döntő fontosságú, mivel Litvániában az oktatási eredmények terén az uniós átlagnál nagyobb a város és a vidék közötti egyenlőtlenség és a társadalmi-gazdasági szakadék. A program megvalósítása a litván települések legalább 80 %-át érinti, aminek eredményeként 2026. június végéig 150 iskola részesül támogatásban.*

<sup>5</sup> A tagállamok kifizetési kérelmeinek benyújtásakor a Bizottság értékeli a benyújtott bizonyítékokat, és megállapítja, hogy teljesülnek-e a tanácsi végrehajtási határozat mellékletében meghatározott releváns mérföldkövekre és célokra vonatkozó követelmények. Ez a pénzeszközök kifizetésének előfeltétele.

**Az előrehaladással és az elért eredményekkel összhangban 225 milliárd EUR-t folyósítottak az uniós gazdaságok támogatására.** Közel 67 milliárd EUR-t folyósítottak előfinanszírozásként, ami hozzájárult a válság tagállami költségvetésekre gyakorolt rövid távú hatásának enyhítéséhez és a végrehajtás beindításához<sup>6</sup>. Emellett 157,2 milliárd EUR-t folyósítottak a mérföldkövek és célok kielégítő teljesítését követően, a helyszíni reformok és beruházások terén elért eredmények fényében. E kifizetések nagy része a reformok végrehajtásának eredményességéhez kapcsolódik, amelyek szándékos előreütemezése arra irányult, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz fennállásának második felében megteremtse a sikeres beruházások alapjait.

**A 2023 végéig elérendő mérföldkövek és célok mintegy 75 %-a a Bizottság értékelése szerint kielégítően teljesült vagy a tagállamok jelentése szerint megvalósult<sup>7</sup>.** Azok a tagállamok is előrehaladást értek el a helyreállítási és rezilienciaépítési tervükben szereplő reformok és beruházások végrehajtásában, amelyek eddig nem nyújtottak be kifizetési kérelmet, és nem kaptak finanszírozást a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből.

## 1.2. Minden tervet felülvizsgáltak, hogy maximalizálják a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatását a változó környezetben

**2023-ban a tagállamok arra összpontosítottak, hogy helyreállítási és rezilienciaépítési tervüket – folytatva annak végrehajtását – alkalmassá tegyék az új kihívások kezelésére.** Mivel Oroszország Ukrajnával szemben provokáció nélkül indított agressziós háborúja, illetve egyes esetekben természeti katasztrófák miatt emelkedtek az energiaárak, nőtt infláció és zavarok jelentkeztek az ellátási láncokban, a tagállamok számára a helyreállítási és rezilienciaépítési tervükben meghatározott reformok és beruházások közül némelyik végrehajtása kihívást jelentett. A Bizottság támogatta az arra irányuló tagállami erőfeszítéseket<sup>8</sup>, hogy mérsékeljék az említett külső akadályozó tényezők hatását, és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szemben foglalt rugalmasság alkalmazásával felülvizsgálják helyreállítási és rezilienciaépítési tervük érintett intézkedéseit. A felülvizsgálatok alkalmat adtak a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek aktualizálására is, hogy azok figyelembe vegyék a tagállamok felülvizsgált pénzügyi allokációját<sup>9</sup>, és felhasználják és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében rendelkezésre álló hiteltámogatás fennmaradó részét<sup>10</sup>.

**A tervek felülvizsgálata biztosította, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek továbbra is ambiciózusak és a célnak megfelelőek legyenek.** 2023-ban valamennyi helyreállítási és rezilienciaépítési tervet aktualizálták, különös figyelmet fordítva nemcsak az intézkedések minőségére, hanem azok kiforrottságára és végrehajtási időszakára is, tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz időhöz kötött jellegére. Az objektív körülmények miatt már nem megvalósítható kötelezettségvállalásokat kiigazították, és számos esetben megfelelőbb alternatívákkal helyettesítették, megőrizve ugyanakkor a helyreállítási és rezilienciaépítési terv

<sup>6</sup> A 67 milliárd EUR-t kitevő előfinanszírozásból 10,4 milliárd EUR-t 2023 végén és 2024 elején, a REPowerEU-fejezetek jóváhagyását követően folyósítottak.

<sup>7</sup> A teljesített mérföldkövekre és célokra vonatkozó adatokat a tagállamok saját maguk jelentik a féléves jelentéstétel keretében.

<sup>8</sup> [Iránymutatás a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről a REPowerEU összefüggésében – Európai Bizottság \(europa.eu\)](#)

<sup>9</sup> A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szemben foglalt 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban a maximális pénzügyi hozzájárulást 2022 júniusában minden egyes tagállam esetében aktualizálták az Eurostatnak a reál-GDP 2020. évi változásával és a reál-GDP-nek a 2020–2021-es időszakban bekövetkezett összesített változásával kapcsolatos eredményadatai alapján.

<sup>10</sup> A tagállamok 2023. augusztus 31-ig kérhettek (további) hiteltámogatást, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szemben foglalt 14. cikkének (2) bekezdésével összhangban. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 385,8 milliárd EUR összegű teljes hitelkeretéből 2023 végéig közel 291 milliárd EUR-t kötöttek le.

eredeti ambíciósintjét. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz széles alkalmazási köre biztosította a szükséges rugalmasságot ahhoz, hogy a tagállamok a forrásokat változó prioritásaiknak megfelelően, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz célkitűzéseivel összhangban osszák el. A 2. háttérmagyarázat példákat mutat be arra, hogy a tervek felülvizsgálata hogyan maximalizálta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatását olyan területeken, mint a katasztrófamegelőzés, a közszolgáltatások minősége vagy a kkv-kat támogató pénzügyi eszközök.

**A tervek felülvizsgálatának köszönhetően jelentősen nőtt a tagállamoknak nyújtott uniós támogatás mértéke.** 2023-ban közel 150 milliárd EUR összegű pénzügyi támogatást bocsátottak az uniós gazdaságok rendelkezésére egyrészt a REPowerEU-fejezetekhez nyújtott további vissza nem térítendő támogatások, másrészt pedig 125,5 milliárd EUR összegű hitel formájában. A hiteltámogatás széles körű igénybevétele azt mutatja, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz továbbra is vonzó eszköz az uniós gazdaságok támogatására és a jövő kihívásainak megfelelő átalakítására. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz – feltéve, hogy valamennyi mérföldkő és

***2. háttérmagyarázat: A helyreállítási és rezilienciaépítési terveket felülvizsgálták, hogy maximalizálják a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatását a változó környezetben***

***Szlovénia további hiteltámogatást kért az országot 2023 augusztusában sújtó áradások pusztító hatásainak kezelésére. A kiegészítő hitelek tovább fogják erősíteni Szlovénia rezilienciáját az éghajlatváltozás hatásaival szemben, és felgyorsítják zöld átállását, például az árvizek és viharok miatt károsodott épületek fenntartható felújítására és két regionális vasútvonal újjáépítésére irányuló beruházások révén.***

***Olaszország célzott intézkedéseket vezetett be a polgári igazságszolgáltatási rendszer ügghátralékának csökkentését célzó eszközök megerősítése érdekében. Ezek közé tartoznak a bírósági hivatal megerősítését célzó intézkedések, illetve a bírósági hivatalok számára a folyamatban lévő ügyek számának csökkentésére irányuló célkitűzéseik elérésének ösztönzésére létrehozandó rendszerek. A végső cél egy vállalkozásbarátabb környezet megteremtése, amely vonzóbb a beruházók számára és ösztönzi a növekedést.***

***Horvátország további hiteltámogatást használt fel arra, hogy kezelje a közüzemi vízellátó hálózatára vonatkozó projektét érintő, a magas inflációból eredő hatásokat. A megemelkedett építési árak a közüzemi vízellátó hálózat kiépített vagy felújított kilométereire vonatkozó cél részét képezték. Horvátország azonban úgy döntött, hogy további hiteltámogatást kér, nemcsak a megnövekedett építési költségek fedezésére, hanem az intézkedés ambíciósintjének növelésére is. A felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési terv 956 km-ről 1087 km-re növeli a közüzemi vízellátó hálózat megépített vagy felújított szakaszainak hosszára vonatkozó végső célt. Ez tovább növeli a vízellátáshoz való jobb hozzáférés előnyeit élvező polgárok számát.***

***Spanyolország pénzügyi eszközöket vezetett be a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítására. Tekintettel arra, hogy a kkv-k kulcsfontosságú szerepet játszanak a spanyol gazdasági környezetben, Spanyolország további hiteleket kért a kkv-k tőkepiacokhoz való hozzáféréseinek javítása és a magánberuházások ösztönzése érdekében, különösen a zöld és digitális ágazatokban működő kkv-k vonatkozásában.***

cél teljesül – összesen 650 milliárd EUR összegű pénzügyi támogatást fog nyújtani az uniós gazdaságoknak.<sup>11</sup>

### 1.3. A REPowerEU tovább gyorsítja a zöld átállást

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz segít felgyorsítani az EU zöld átállását.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet előírja, hogy a zöld átállást támogató intézkedéseknek valamennyi helyreállítási és rezilienciaépítési tervben a teljes allokáció legalább 37 %-át jelentő összeget kell kitenniük. Valamennyi tagállam túllépte ezt a célt (az átlagos érték 40 %), és egyes tagállamok teljes tervük több mint 50 %-át éghajlat-politikai célkitűzésekre irányozták elő. Az éghajlat-politikai kiadások teljes becsült összege mintegy 275 milliárd EUR. Emellett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által támogatott valamennyi intézkedésnek tiszteletben kell tartania a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet, így a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz az első olyan uniós eszköz, ahol ez az elv horizontális általános támogathatósági kritérium. Emellett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz – az Európai Szociális Alap Plussszal és az Igazságos Átmenet Alappal együtt – támogatja a foglalkoztatási és szociálpolitikákat, hozzájárulva a zöld átállás méltányossá tételéhez.

**A REPowerEU hozzájárul az energiamegtakarításhoz, a tiszta energia termelésének felgyorsításához és az EU energiaellátásának diverzifikálásához.** 2023 márciusában hatályba lépett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő módosított rendelet, amely felkérte a tagállamokat, hogy építsenek be REPowerEU-fejezeteket helyreállítási és rezilienciaépítési terveikbe. Azóta 23 REPowerEU-fejezet<sup>12</sup> került jóváhagyásra. Ezek olyan reformokat és beruházásokat foglalnak magukban, amelyek előmozdítják az energiamegtakarítást, hozzájárulnak a megújulóenergia-termeléshez, és reziliensebb energiahálózatok létrehozásával csökkentik az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünket.

**A REPowerEU-fejezetek révén további 60 milliárd EUR-t különítünk el a zöld átállás felgyorsítására.** Ebből 40 milliárd EUR-t tesznek ki a REPowerEU-fejezetek végrehajtásához újonnan igényelt hitelek, a fennmaradó részt pedig a REPowerEU intézkedéseikhez nyújtott további vissza nem térítendő támogatások teszik ki, mely utóbbiak a kibocsátáskereskedelmi rendszerből és a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalékból származnak. A REPowerEU-fejezetekkel bevezetett reformok és beruházások kiegészítik és felgyorsítják a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben már szereplő reformokat és beruházásokat. A 3. háttérmagyarázat példákkal szolgál arra, hogy a REPowerEU-fejezetek hogyan gyorsítják fel a zöld átállást. A REPowerEU-intézkedések jelentős beruházásokat fognak eredményezni, amelyek többek között a következő célokra irányulnak: megújulóenergia-kapacitások telepítése, beleértve az utóbbi időben kiforrottá váló technológiákat, például a tengeri szélenergiát; villamosenergia-tárolási kapacitások kialakítása; a fűtési rendszerek dekarbonizációja; a hidrogénfejlesztési kapacitások bővítése; valamint az energiaszegénység enyhítésére irányuló intézkedések támogatása. Emellett a tagállamok a REPowerEU-fejezeteikbe ambiciózus reformokat is beépítettek, például az adminisztratív eljárások egyszerűsítése és a

<sup>11</sup> 2023 végéig (a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz NGEU-hoz kapcsolódó forrásai lekötésének határidejéig) közel 650 milliárd EUR összegű pénzügyi támogatást kötöttek le az uniós gazdaságok számára. Ez 357 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatásból és 291 milliárd EUR kölcsönből tevődik össze.

<sup>12</sup> A fennmaradó négy tagállam (Bulgária, Németország, Írország és Luxemburg) eddig nem nyújtott be REPowerEU-fejezetet a Bizottságnak.



megújuló energiaforrások elterjedésének megkönnyítése, illetve a munkavállalók és a kkv-k átállását megkönnyítő zöld készségek fejlesztése érdekében.

**A REPowerEU emellett elő fogja mozdítani a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv<sup>13</sup> célkitűzéseit, és támogatóbb környezetet biztosít az uniós ipar versenyképességének fokozásához és a „nettó zéró” technológiát alkalmazó iparágak gyártási kapacitásának növeléséhez.** A helyreállítási és rezilienciaépítési terveket – beleértve azok új REPowerEU-fejezeteit is – fel lehet és fel is kell használni a tiszta technológiák gyártásának támogatására. Közvetlenül a „nettó zéró” iparra irányuló beruházásokra vagy reformokra kerül sor például Spanyolországban, Horvátországban, Olaszországban, Lengyelországban és Portugáliában. Az ipar dekarbonizációjához nyújtott támogatásra Belgium, Németország, Görögország, Franciaország, Magyarország, Olaszország, Portugália és Szlovénia tervében található példák. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből összesen 68 milliárd EUR támogatja a tiszta technológiákat, a tiszta energiát és az európai iparágak dekarbonizációját.

---

<sup>13</sup> [Közlemény – A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora – Európai Bizottság \(europa.eu\)](#)

### **3. háttérmagyarázat: A REPowerEU felgyorsítja a zöld átállást**

*A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a reformok és beruházások egyedülálló kombinációjával jelentősen hozzájárulnak az európai energiarendszer dekarbonizációjához. Figyelembe véve a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére irányuló uniós célokat és a 2030-ig elérendő, legalább 55 %-os nettó ÜHG-kibocsátáscsökkentésre vonatkozó köztes célt, valamint a 2040-re vonatkozó csökkentési cél meghatározásáról folyó párbeszédet (lásd a 2040-re vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzésről szóló, nemrég megjelent bizottsági közleményt: COM (2024)63), a villamosenergia-piacok dekarbonizációjához nemcsak a megújuló energiaforrásokra való technológiai átállásra lesz szükség, hanem az energiabiztonság garantálásához és a megfizethetőség valamennyi polgár számára történő biztosításához szükséges infrastruktúra kiépítésére is. E célból a tagállamok további intézkedésekkel egészítették ki REPowerEU-fejezetüket.*

***Dekarbonizáció és az energiapiacok megújuló energiaforrásokon alapulóvá tétele: A tagállamok felgyorsítják és széles körben alkalmazzák a megújuló energiaforrásokat.***

- **Csehország** mélyreható reformokat vezetett be, amelyek megszüntetik a legfeljebb 50 KW teljesítményű megújulóenergia-létesítményekre vonatkozó engedélyezési követelményeket, lerövidítik az engedélyezési eljárásokat, és digitális egyablakos ügyintézészt biztosítanak a kérelmezőknek az engedélyezési eljárások során.
- **Belgium** „energiaszigetet” fog kiépíteni az Északi-tenger belga partvidékén, amely révén a jövőben legalább 3,15 GW tengeri szélenergia integrálható a szárazföldi villamosenergia-hálózatba.

***Az energiaellátás biztonságának garantálása és a megfizethető energia biztosítása: A tagállamok az infrastruktúra javítása és a szűk keresztmetszetek kezelése révén biztonságossá teszik az energiahálózatokat***

- **Szlovákia** összesen 250 km hosszúságú szállítóvezetékét fog korszerűsíteni, ami fokozni fogja a szomszédos tagállamokkal folytatott villamosenergia-kereskedelmet, és optimalizálni fogja a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia alkalmazását.
- **Lettország** növelni fogja az energiaellátás biztonságát és stabilitását, hogy felgyorsítsa azt a határokon átnyúló projektet, amelyet Lettország, Litvánia, Észtország és Lengyelország hajt végre annak érdekében, hogy biztosítsák a balti államok villamosenergia-hálózatainak teljes körű összehangolását a kontinentális európai hálózattal.

***Az uniós ipar versenyképességének fokozása: A tagállamok növelik a nettó zéró kibocsátási célt szolgáló iparágak gyártási kapacitását***

*Portugália támogatni fogja a nettó zéró gyártási technológiák alkalmazását előmozdító projektekbe történő beruházásokat azzal a céllal, hogy fokozza a portugál ipar versenyképességét. Összesen 50 millió EUR-t különítenek el olyan egyedi vállalatok vagy projektek támogatására, amelyek a nettó zéró kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabályhoz igazodó technológiákba, például a napenergiába, a szárazföldi és tengeri szélenergiába, valamint az akkumulátorokba és a tárolásba kívánnak beruházni.*

#### 1.4. A végrehajtás és a kifizetések várhatóan felgyorsulnak a jövőben

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében történő kifizetések 2023 első felében lelassultak, majd az elmúlt hónapokban új lendületet vettek.** 2023 nagy részében a tagállamok a helyreállítási és rezilienciaépítési tervük felülvizsgálatára és REPowerEU-fejezetek beépítésére összpontosítottak, különösen a fent említett külső fejlemények fényében, ami a kifizetési kérelmek benyújtásának lassulásához vezetett. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatának előrehaladtával 2023 második felében jelentősen felgyorsult a kifizetési kérelmek benyújtása. 2023 májusa és decembere között 26 kifizetési kérelmet nyújtottak be, és 60,9 milliárd EUR folyósítására került sor. E kifizetések nagy része 2023 utolsó negyedében valósult meg. 2023 végéig nyolc tagállam a vissza nem térítendő támogatások több mint 40 %-át megkapta, és összességében a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljes keretösszegének több mint 34 %-át folyósították.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz fennállásának második felében a végrehajtás üteme várhatóan még lendületesebb lesz.** 2023 vége felé 18 kifizetési kérelem érkezett be, így a Bizottság jelenleg több mint 650 mérföldkő és cél értékelését végzi. Amennyiben ezeket a mérföldköveket és célokat kielégítően teljesítettnek értékeli, további 41 milliárd EUR folyósítására kerül sor, így 2024 júniusáig a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretösszegének több mint 40 %-a kerül kifizetésre. Ez a lendület várhatóan az év második felében is folytatódni fog. Összességében a jelenlegi tervek szerint a tagállamok által szolgáltatott információk alapján a Bizottság arra számít, hogy idén több mint 20 további kifizetési kérelem fog beérkezni, ami 2024-ben több mint 100 milliárd EUR kifizetésének felelne meg.

**A tagállamok várhatóan igyekeznek felgyorsítani a végrehajtást, mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 2026-ig tart.** A végrehajtást a tervekben szereplő valamennyi reform és beruházás esetében fel kell gyorsítani. A tervek 2023-as felülvizsgálata megnyitotta az utat a felgyorsítás előtt.

## 2. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatta a helyreállítást, és innovációt hozott az uniós kiadások területén

### 2.1. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatékonyan támogatja a gazdasági fellendülést az EU-ban.

**Bár még túl korai lenne teljes hatását értékelni, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz megnyitotta az utat az EU gazdasági fellendülése előtt.** Az NGEU keretében megvalósuló határozott és összehangolt uniós szintű fellépés az európai egység határozott jelzése volt, amely fokozta a gazdasági bizalmat és segített stabilizálni a piaci elvárásokat. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozását követően 2021-ben az eredeti tagállami helyreállítási és rezilienciaépítési tervek többsége igen gyorsan elkészült, és végrehajtásuk is késedelem nélkül megkezdődött. A gazdasági tevékenység 2021 harmadik negyedévére visszaállt a világválság előtti szintre. A foglalkoztatási ráták rekordmagas szintet értek el, a munkanélküliség pedig 2023 májusában minden korábbinál alacsonyabb szintre, mintegy 6 %-ra esett vissza, és azóta is e rekordalacsony szint közelében jár. Ez még inkább figyelemreméltó, ha tekintetbe vesszük, hogy mind a Covid19, mind az energiaválság példa nélküli gazdasági sokkhatással járt. E sokkhatások nehezen gyógyuló sebeket ejthettek volna az uniós munkaerőpiacokon, ám ezt sikerült elkerülnünk. Ezek a kedvező gazdasági és foglalkoztatási eredmények természetesen nem kizárólag a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek tulajdoníthatók. Más uniós eszközök – például a kohéziós politikai alapok vagy a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatok mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó SURE eszköz –, valamint a tagállamok és más uniós intézmények intézkedései is kulcsszerepet játszottak.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz pénzügyi támogatást nyújtott a tagállamoknak, amelyek közül soknak egyébként nem állt rendelkezésére költségvetési mozgástér a Covid19-válság társadalmi és gazdasági hatásainak enyhítéséhez.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz gyors reagálást tett lehetővé: 2021-ben és 2022-ben 56,5 milliárd EUR összegben, 2023-ban és 2024 elején, a REPowerEU-fejezetek jóváhagyását követően pedig további 10,4 milliárd EUR összegben folyósított előfinanszírozást. Ez – a kohéziós politikai alapok keretében biztosított rugalmassági mechanizmusok és kiegészítő finanszírozás mellett – gyors és közvetlen támogatást nyújtott a tagállamoknak, és mindez létfontosságú stabilizáló szerepet játszott a válságot követően. Ezek a kifizetések csökkentették a sürgős finanszírozási igényeket a tagállamokban, támogatták a vállalkozások és a polgárok megsegítését célzó korai intézkedéseket, és lehetővé tették a tagállamok számára, hogy olyan égetően szükséges azonnali beruházásokat hajtsanak végre, amelyek egyébként nem valósultak volna meg. Az uniós állampapír-hozamfelár jelentős csökkenése az NGEU és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz finanszírozására szolgáló közös uniós kötvények kibocsátására vonatkozó történelmi megállapodást követően szintén hozzájárult a költségvetési nyomás csökkentéséhez.

**A korábbi válságokkal ellentétben az állami beruházások uniós szintje a Covid19-világválságot követően nem esett vissza, sőt növekedett is: a 2019. évi 3,0 %-kal szemben 2023-ban várhatóan eléri a 3,3 %-ot.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz jelentősen hozzájárult ehhez a pozitív eredményhez. Ez a biztató tendencia várhatóan 2024-ben és 2025-ben is folytatódik, mivel az állami beruházási hányad összesített értéke 2025-re várhatóan a GDP 3,5 %-ára emelkedik. A Bizottság őszi gazdasági előrejelzése<sup>14</sup> megállapítja, hogy az állami beruházások 2019

<sup>14</sup> [2023. őszi gazdasági előrejelzés: Mérsékelt fellendülés egy kihívásokkal teli évet követően – Európai Bizottság \(europa.eu\).](#)

és 2025 között várható növekedésének mintegy fele az uniós költségvetésből, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott beruházásokhoz kapcsolódik.

**A Bizottság gazdasági modellezése<sup>15</sup> szerint az NGEU-beruházások számottevő makrogazdasági hatással járnak<sup>16</sup>.** A modell arra enged következtetni, hogy az NGEU<sup>17</sup> 2026-ban az NGEU nélküli forgatókönyvhöz képest akár 1,4 %-kal magasabb uniós reál-GDP-t eredményezhet<sup>18</sup>. Ez hasonló más szervezetek becsléseihez<sup>19</sup>. A modell becslése szerint emellett az NGEU rövid távon akár 0,8 %-kal is növelheti az uniós foglalkoztatást, középtávon tartósan magasabb reálbéreket biztosítva, amelyek tükrözik a termelőberuházások potenciális termelékenység-növekedését<sup>20</sup>.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz valamennyi tagállam általi egyidejű végrehajtása a becslések szerint jelentős pozitív továbbgyűrűző hatással jár, növelve az átlagos GDP-t a közös és összehangolt fellépés nélküli helyzethez képest.** Ezek a továbbgyűrűző hatások a becslések szerint olyan hozzáadott értéket teremtenek az EU számára, amely a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljes hatásának mintegy egynegyedét–egyharmadát teszi ki. Míg a becslések szerint az integrált uniós gazdaságon belüli növekvő keresletnek köszönhetően valamennyi tagállam részesül a határokon átnyúló jelentős továbbgyűrűző hatások előnyeiből, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó közös beruházási impulzus a felfelé irányuló gazdasági konvergenciát is támogatja az EU-ban. Az eredmények arra engednek következtetni, hogy az átlag alatti GDP-vel rendelkező tagállamok számára különösen előnyösek lesznek ezek a továbbgyűrűző hatások, mivel élénkítik a gazdasági tevékenységet és a határokon átnyúló kereskedelmet.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt úgy alakították ki, hogy a támogatást az alacsonyabb jövedelmű és a világválság által leginkább sújtott, kiszolgáltatottabb tagállamokra összpontosítsa.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből az egyes tagállamok számára nyújtható támogatást meghatározó allokációs kulcs kialakításakor figyelembe vették az akkori rendkívüli válsághelyzetet, beleértve a még folyamatban lévő világválság Uniós-szerte kifejtett hatásaival kapcsolatos jelentős bizonytalanságot is. Az allokációs kulcs tehát figyelembe veszi mind a világválság kezdetekor fennálló társadalmi-gazdasági környezetet, mind pedig azt, hogy a tagállamok milyen mértékben lábaltak ki a válságból 2022 júniusáig. Ugyanakkor a

<sup>15</sup> QUEST modell (vö. 2. lábjegyzet).

<sup>16</sup> A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz makrogazdasági hatásának becsléséhez az Európai Bizottság stilizált előzetes értékeléseket készített az NGEU-beruházások makrogazdasági hatásáról. Ezek a modellszimulációk nem a tényleges hatás utólagos értékelésén alapulnak, hanem stilizált feltételezéseken alapuló előzetes modell-előrejelzést jelentenek. Mindazonáltal az itt bemutatott szimulációk naprakész információkat tartalmaznak a hitelkérelmekről, az inflációról és a várható kiadási profilokról. A beruházásokra összpontosítanak, mivel a strukturális reformok makrogazdasági hatásait sokkal nehezebb modellezni. További információkért lásd különösen: Pfeiffer P., J. Varga és J. in't Veld (2023) [Quantifying spillovers of coordinated investment stimulus in the EU](#) (Az NGEU-beruházások továbbgyűrűző hatásainak számszerűsítése), *Macroeconomic Dynamics* (27), 1843–1865. o. Lásd továbbá az ECFN vitaanyagát (2021): <https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/quantifying-spillovers-next-generation-eu-investment-en?prefLang=hu>.

<sup>17</sup> A QUEST-modell eredményeinek kiszámítása az NGEU, nem pedig a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz beruházásain alapul. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön alapuló beruházások (hitelek és vissza nem térítendő támogatások) azonban az NGEU-beruházások mintegy 90 %-át teszik ki.

<sup>18</sup> A feltételezések és a modellszámítások részletezését lásd a féléves értékelésről szóló bizottsági szolgálati munkadokumentum II. mellékletében.

<sup>19</sup> Lásd a Nemzetközi Valutaalap által a 4. cikk szerint az euróvezetéről tartott 2023. évi konzultációt (44. oldal), 2023. július.

<sup>20</sup> Megjegyzendő, hogy mivel a szimulációk az állami beruházásokra összpontosítanak (a kapcsolódó munkaerőpiaci reformok nélkül), a szimulációkban a foglalkoztatásra gyakorolt hatások viszonylag rövid távúak, és a reálbér-emelkedések a közép- és hosszú távú munkaerőpiaci előnyök többségét tükrözik. Ezzel szemben a számos helyreállítási és rezilienciaépítési tervben szereplő, a munkaerőpiacokra és a részvétel növelésére irányuló célzó reformok közép- és hosszú távon a foglalkoztatás jelentős bővüléséhez és nagyobb potenciális növekedéshez vezethetnek.

Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz allokációs kulcsa egyértelműen a gazdasági kohézió logikáján alapul, mivel tükrözi az egy főre jutó GDP tekintetében a tagállamok között fennálló különbségeket. Ennek köszönhetően az eszköz hozzájárul a gazdasági különbségek ellensúlyozásához, előmozdítva a gazdasági stabilitást és a növekedést ott, ahol arra a legnagyobb szükség van. A Bizottság modellezése alapján a gazdasági teljesítmény növekedése 2026-ban Görögországban eléri a 4,5 %-ot, Horvátországban meghaladja a 4 %-ot, Spanyolországban és Bulgáriában pedig mintegy 3,5 % lesz, szemben az EU egészére előrejelzett 1,4 %-os átlagos hatással.

## 2.2. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kulcsszerepet játszik a strukturális reformok és a közös uniós szakpolitikai prioritások támogatásában

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz egyik legjelentősebb sikere az, hogy bizonyítottan képes ösztönözni a strukturális reformok végrehajtását.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kifizetései a koherens beruházási és reformcsomagok végrehajtásától való függővé tétele hatékony ösztönzőket teremtett a reformok végrehajtására. Ide tartoznak az EU által az európai szemeszter keretében több évre javasolt reformok is. Valamennyi tervnek foglalkoznia kellett a vonatkozó országspecifikus ajánlások mindegyikével vagy azok jelentős részével. Az Európai Számvevőszék megerősítette, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlások jelentős részének kezeléséhez<sup>21</sup>. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt megelőző két évben a 2016–2017-es országspecifikus ajánlások körében a legalább „némi előrehaladást” elérő ajánlások aránya mindössze hat százalékponttal, a 2018. évi 53 %-ról 2020-ra 59 %-ra nőtt. Ezzel szemben a 2019–2020-as országspecifikus ajánlások körében a legalább „némi előrehaladást” elérő ajánlások aránya a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt megelőző, 2021. évi 52 %-ról 2023-ra közel 69 %-ra emelkedett, ami 17 százalékpontos növekedést jelent. A legnagyobb előrelépés a finanszírozáshoz és a pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a munkaerőpiac működése, a pénzmosás elleni küzdelem és az üzleti környezet területén történt. Ahogy a tagállamok folytatják az országspecifikus ajánlások mindegyikére vagy jelentős részére vonatkozó terveik végrehajtását, az országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért előrehaladás várhatóan jelentősen nőni fog.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által támogatott strukturális reformok és beruházások előmozdították az előrelépést a közös szakpolitikai prioritások terén, és támogatták a társadalmi-gazdasági konvergenciát az Unióban.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által támogatott reformok és beruházások különösen a zöld és digitális átállást, valamint a társadalmi-gazdasági konvergenciát és a szociális jogok európai pillérének végrehajtását mozdítják elő. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz olyan reformokat is támogat, amelyek fokozzák az intézményi rezilienciát, például a közigazgatások működésének javítása és az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyabbá tétele érdekében. A 4. háttérmagyarázat példákat mutat be az ilyen reformokra és beruházásokra. Ezek többek között az energiahatékonyságra, a digitális közszolgáltatásokra, a fenntartható közlekedésre, a kutatásra és az innovációra, a szociális védelemre és a munkaerőpiachoz való hozzáférésre, valamint a nemek közötti egyenlőség előmozdítására irányulnak. Ami a jövőt illeti, a reformoknak és beruházásoknak az EU

<sup>21</sup> [21/2022. számú különjelentés: A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek \(europa.eu\).](#)

szakpolitikai prioritásaival összhangban történő végrehajtása továbbra is az uniós szakpolitikai keret egyik fő célja lesz, többek között a költségvetési felügyelet részeként. Az uniós költségvetési szabályok felülvizsgálatával összefüggésben a Bizottság különös hangsúlyt fektetett azon reformok és beruházások szerepére, amelyek fenntarthatóbbá teszik a költségvetést, valamint reagálnak az uniós prioritásokra és az országspecifikus kihívásokra.

**Jelentős szinergiák vannak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok között, különösen a kohéziós politika területén.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai programok párhuzamos végrehajtásával a tagállamoknak stratégiai döntéseket kellett hozniuk arról, hogy milyen alapokat használjanak fel a feltételeknek megfelelő beruházások finanszírozására. Ezek a döntések az alapok hatályától, ütemezésétől és támogathatósági kritériumaitól függték. Több tagállam élt azzal a lehetőséggel, hogy mind a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt, mind a strukturális alapokat igénybe vegye az uniós finanszírozás hatását maximalizáló reformok és beruházások finanszírozásához. Az olasz helyreállítási és rezilienciaépítési terv például tartalmaz egy olyan reformot, amely a vízügyi ágazatban végrehajtott állami beruházások hatékonyságát kívánja javítani, ami várhatóan hozzájárul a fenntartható vízgazdálkodásra irányuló kohéziós politikai beruházások előtt álló akadályok felszámolásához. Hasonlóképpen, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében Szlovákia korszerűsítette jogi keretét, hogy megkönnyítse az új megújuló energiaforrások hálózathoz való csatlakoztatását, ami támogatni fogja az intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolás fejlesztésére irányuló beruházások végrehajtását a kohéziós politika keretében. Bár még túl korai lenne átfogó értékelést adni a helyi hatásokról, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok közötti szinergiák várhatóan növekedni fognak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politika végrehajtásának további előrehaladásával. Ehhez az összes érintett érdekelt fél közötti folyamatos együttműködésre és koordinációra is szükség lesz. Ugyanakkor a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtására való összpontosítás egyes tagállamokban – egyéb tényezők mellett – közrejátszott a strukturális alapok késedelmes végrehajtásában; a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok közötti szinergiákat még jobban ki lehetne aknázni.

#### **4. háttérmagyarázat: A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz felgyorsítja az uniós szakpolitikai prioritások megvalósítását**

Széles alkalmazási körével és nagy pénzügyi keretösszegével a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz jelentős finanszírozást biztosít a közös uniós szakpolitikák végrehajtásának előmozdításához.

**Az épületek energiahatékonyságának javítása** az EU egyik prioritása, amely hozzájárul mind az EU éghajlat-politikai és környezetvédelmi céljainak eléréséhez, mind a háztartások és a vállalkozások energiaszámláinak csökkentéséhez. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek köszönhetően több mint 102 milliárd EUR összegű beruházásra kerül sor az energiahatékonyság terén, amihez az adminisztratív akadályok felszámolását célzó ambiciózus reformok társulnak.

- **Franciaország a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön keresztül 1,9 milliárd EUR-t fordít a szociális lakások energetikai felújítására, valamint a magánlakásokra vonatkozó, „MaPrimeRenov” támogatási programra.** A terv több mint 1,5 millió háztartásnak nyújt támogatást az épületek energetikai felújításához (ebből 750 000 már meg is kapta a támogatást). **Spanyolország évente átlagosan 57 000 lakás energiahatékonysági felújítását fogja megvalósítani.** Ez meghaladja a spanyol nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervben meghatározott, évi 50 000 lakásra vonatkozó eredeti célkitűzést.

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek jelentős támogatást nyújtanak a **közigazgatás digitalizációjához.** A Digitális évtized szakpolitikai programban és a digitális iránytűben meghatározott jelenlegi uniós célkitűzés annak biztosítása, hogy 2030-ra valamennyi kulcsfontosságú közszolgáltatás teljes mértékben hozzáférhető legyen az interneten mindenki számára, ideértve a fogyatékossgal élő személyeket is. A kulcsfontosságú közszolgáltatásoknak szigorú biztonsági és adatvédelmi normáknak kell megfelelniük. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek köszönhetően több mint 48 milliárd EUR-t fektetnek be a közigazgatás digitalizálásába.

- **Görögország 2,8 milliárd EUR-t fektet be közszektorbeli intézményeinek digitális átalakításába.** A reformok és a beruházások az archívumok digitalizálására és a digitális szolgáltatások fejlesztésére összpontosítanak, modern informatikai rendszerek kialakításával, valamint a rendszerek és az adatok közötti interoperabilitás fokozásával.

**A kutatás és az innováció** az egyik leghatékonyabb eszköz az Unió gazdaságának és globális versenyképességének fellendítésére. A tagállamoknak szóló országspecifikus ajánlások rendszeresen kitérnek a kutatást és innovációt támogató szakpolitikák és beruházások hatékonyságának javítására. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek köszönhetően több mint 47 milliárd EUR-t ruháznak be a K+I rendszer fejlesztésének és átalakításának felgyorsítására a tagállamokban, valamint a kulcsfontosságú technológiai területek támogatásának fokozására.



- **Csehország több mint 195 millió EUR összegben ítelt oda közbeszerzési szerződéseket orvostudományi kutatás-fejlesztésre.** A szerződések célja, hogy öt (egyetemek, állami kutatóintézetek és más állami és magánszervezetek között létrejött) konzorcium kutatást és fejlesztést folytasson kiemelt orvostudományi területeken, beleértve a fertőző betegségekkel, a rákkal, az idegtudományokkal, az anyagcsere-zavarokkal, a szív- és érrendszeri betegségekkel kapcsolatos kutatást, valamint a betegségek társadalmi-gazdasági hatásaira vonatkozó kutatást.

*A fenntartható mobilitás az EU szakpolitikai prioritásainak központi eleme, és a közlekedés régóta az egyik legnehezebben dekarbonizálható ágazat. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek köszönhetően több mint 38 milliárd EUR-t fektetnek be a vasúti infrastruktúrába és hálózatokba. Az intézkedések a TEN-T hálózat bővítése révén javítják az európai vasúti összeköttetést is. Számos tagállam e bővítés támogatására bevezeti az Európai Vasúti Forgalomirányítási Rendszert (a továbbiakban: ERTMS), amely növelni fogja a vonatok biztonságát és interoperabilitását Európában.*

- **Olaszország 2 800 km-en kezdi el alkalmazni az ERTMS-t az olasz helyreállítási és rezilienciaépítési tervnek köszönhetően, hogy teljesítse az ERTMS európai megvalósítási tervében rögzített célkitűzéseit. Németországban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv támogatja az ERTMS későbbi változataihoz szükséges vasúti digitalizációt.**

***Szociális védelem:** A Bizottság által a szociális jogok európai pillérének megvalósítására 2021 márciusában közzétett cselekvési terv többek között meghatározza a szociális védelmi rendszerek megerősítésének és korszerűsítésének útját. Kiemelt céljai közé tartozik a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők számának csökkentése. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek köszönhetően az egyéb uniós kiadásokkal együtt több mint 14,1 milliárd EUR-t fordítanak a szociális védelemre.*

- **Horvátország a hátrányos megkülönböztetés kockázatának kitétt vagy a társadalom peremére szorult személyek számára szociális mentorálást biztosító reformot és beruházást indít.** Ezek az intézkedések új, személyre szabott mentori szolgáltatást tesznek elérhetővé a szociális ellátóközpontokban. Ez az új szolgáltatás a fogyatékosokkal élők, az erőszak áldozatai, a hajléktalanok, a migránsok, a romák, a fiatalok, a börtönbüntetésüket töltő személyek és más szociálisan veszélyeztetett csoportok tagjainak integrációjára összpontosít.
- **Lengyelország olyan reformot és beruházást fog végrehajtani, amelynek célja a szülők – és különösen a nők – munkaerőpiaci helyzetének javítása a magas színvonalú gyermekgondozás rendelkezésre állásának bővítésével és elérhetőségének javítása révén.** A reform a tervek szerint létrehozza a gyermekgondozásra vonatkozó minőségi előírások keretrendszerét, amely többek között kötelező oktatási iránymutatásokat és a három év alatti gyermekeknek nyújtott gondozási szolgáltatásokra vonatkozó előírásokat is tartalmaz. Ezen túlmenően a gyermekgondozási létesítmények finanszírozásának és létrehozásának kezelésére szolgáló informatikai rendszert vezetnek be és bővítik a férőhelyeket a gyermekgondozási létesítményekben.

2.3. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ösztönzi a szakpolitikai döntéshozatal holisztikus megközelítését és fokozza a nemzeti felelősségvállalást, ám a visszajelzések szerint rugalmasabbá kellene tenni

**A félidős értékelés kiemeli, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz egyik leghatékonyabb jellemzője a reformok és beruházások egyetlen eszköz keretében, átfogó nemzeti középtávú tervek révén történő ötvözése.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz az uniós szakpolitikai prioritásokra és az országspecifikus kihívásokra egyaránt reagáló, holisztikus és koherens reformokat és beruházásokat támogat. Ez a megközelítés ösztönzi a módszertani tervezést az egyes tagállamokban, és elősegíti a hatékonyabb végrehajtást. A reformok és a beruházások koherens ütemezése lehetővé teszi például, hogy először olyan reformokat hajtsanak végre, amelyek növelik a későbbi beruházások hatását. Emellett a reformok és a beruházások közötti szinergiákat könnyebben ki lehet aknázni, ha végrehajtásukat integrált módon koordinálják.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében a tagállamok prioritásaikkal és szükségleteikkel összhangban alakíthatják ki a reformokat és a beruházásokat, biztosítva a célzott országspecifikus megközelítést, miközben mindez támogatja a közös uniós szakpolitikákat.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköwről szóló rendelet meghatároz egy sor olyan átfogó kritériumot, amelyeknek a terveknek meg kell felelniük, ugyanakkor a tagállamok felelősek tervük kidolgozásáért és azért, hogy milyen reformokat és beruházásokat vegyenek fel ebbe, ami erős felelősségérzetet, elkötelezettséget és elszámoltathatóságot teremt, megkönnyítve a végrehajtást. Ez különösen igaz a reformokra, amelyekhez gyakran a nemzeti parlamentek jóváhagyására van szükség. Emellett a Bizottság, a nemzeti minisztériumok és a végrehajtó szervek közötti szoros együttműködés pozitív externáliákat eredményezett a szakpolitikai tervezés terén, és javította az intézményközi koordinációt. Uniós szinten az Európai Parlament fontos szerepet játszik a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának nyomon követésében. Ezt jól szemlélteti, hogy már 14 helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszédre és 34 munkacsoporti ülésre került sor az Európai Parlament közreműködésével. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz láthatóságának és átláthatóságának fokozása érdekében a Bizottság elindította az egyes tagállamokban a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből támogatott projektek interaktív térképét<sup>22</sup>.

**A regionális és helyi hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalmi szervezetek és más érdekelt felek bevonása kulcsfontosságú tényező a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek intézkedéseinek tervezésében és végrehajtásában.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköwről szóló rendelet előírja a tagállamok számára, hogy nyújtsanak tájékoztatást a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervük kidolgozása során lefolytatott konzultációkról, ugyanakkor az érdekelt felek bevonásának szintje és formája a nemzeti jogi keretektől függ, és tagállamonként jelentősen eltérhet. A hatályos jogi keretek között a fő koordinációs és felügyeleti szerepet betöltő nemzeti hatóságok mellett a helyi és regionális önkormányzatok, valamint a szociális partnerek, a civil társadalmi szervezetek és más érdekelt felek is fontos szerepet játszanak. A helyi és regionális önkormányzatok és az érdekelt felek – köztük a szociális partnerek – felhívták a figyelmet arra, hogy nem vonják be őket kellőképpen a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt intézkedések tervezésébe,

<sup>22</sup> [https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility\\_en#map](https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_en#map)

végrehajtásába és nyomon követésébe. Bár ez részben magyarázható azzal, hogy a válsággal összefüggésben gyorsan kellett kidolgozni a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket, kulcsfontosságú, hogy a jövőben e felek szoros bevonása támogassa a felelősségvállalást és a helyszíni végrehajtást. A szociális partnereknek például kulcsszerepet kell játszaniuk a munkaerőpiaci és szociálpolitikai reformok végrehajtásában.

**A hozzáadott érték fenntartása és a zökkenőmentes végrehajtás biztosítása érdekében kellő rugalmasságra van szükség a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kialakítása és végrehajtása terén.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz félidős értékelése során a tagállamok jelezték, hogy nagyobb rugalmasságot kellene biztosítani a tervek végrehajtása során. A tagállamok szerint például túlságosan részletekbe menő a mérföldkövek és célok meghatározása, és túl merev az egyes folyósításokra vonatkozó mérföldkövek és célok összeállítása, különösen akkor, ha előre nem látható körülmények befolyásolják az eredetileg tervezett végrehajtást. Ez késedelmeket okozhat a végrehajtásban és adminisztratív terheket róhat valamennyi érintett félre.

**A Bizottság gyorsan reagált a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának átláthatóbbá tételére irányuló ajánlásokra.** Az Európai Parlament és az Európai Számvevőszék ajánlásaival összhangban a Bizottság a tervek 2023-as felülvizsgálatait a tagállamok közreműködésével felhasználta arra, hogy adott esetben és szükség esetén pontosítsa a mérföldkövek és célok meghatározását. 2023-ban a Bizottság emellett közzétette<sup>23</sup> a mérföldkövek és célok értékelésére, a kifizetések részleges felfüggesztésére, valamint a mérföldkövek és célok visszafordítására<sup>24</sup> vonatkozó módszertanát is, hogy egyértelműsítse a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szembeni elvárásokat, és növelje a tagállamok tudatosságát. Bár a kiegészítő iránymutatás fogadtatása kedvező volt, mérlegelni kell, hogy lehetne-e többet tenni e cél érdekében.

**A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálata erőforrás-igényes lehet, de a célzott kiigazítások eljárása gyorsan lezajlott.** A tagállamok általában nehézkesnek tartják a felülvizsgálatokat, mivel ezekhez részletes indokolásra és a Tanács jóváhagyására van szükség, ami kihat az eszköz rugalmasságára. Ám ha a felülvizsgálatok célzottak, akkor viszonylag gyorsan megvalósíthatók. Németország, illetve Luxemburg helyreállítási és rezilienciaépítési tervének módosítása esetében például a bizottsági értékelésre és a tanácsi jóváhagyásra két hónapon belül sor került. Ezt a célzott megközelítést a jövőben is követni lehetne annak érdekében, hogy gyorsan reagáljunk a végrehajtást érintő új kihívásokra, ugyanakkor a tervek ambíciószintje ne változzon, és azok továbbra is megfeleljenek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szembeni elvárásoknak.

**Folytatni kell a tagállamok és a végrehajtó szervek igazgatási kapacitásának javítására irányuló erőfeszítéseket.** Néhány tagállam számára nehézséget jelentett, hogy mérsékelje a közigazgatási munkaterheknek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozása óta tapasztalt növekedését. A tagállamok közigazgatási kapacitásának növelése továbbra is alapvető fontosságú. Szükséges ahhoz, hogy a tagállamok képesek legyenek megvalósítani a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból származó gazdasági és társadalmi előnyöket, továbbá hozzájárul a felhasználás növeléséhez. A tagállamok mind a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekhez, mind pedig a REPowerEU-fejezetek kidolgozásához és végrehajtásához támogatást kértek a Technikai Támogatási Eszközből, és ezt meg is kapták. A Technikai Támogatási

<sup>23</sup> [Közlemény a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról – Európai Bizottság \(europa.eu\)](#)

<sup>24</sup> [COM\\_2023\\_545\\_2\\_annex2\\_EN.pdf \(europa.eu\)](#)

Eszköz keretében több mint 400 olyan projekt került jóváhagyásra, amely kapcsolódik a tagállami helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítéséhez vagy végrehajtásához. A Bizottság továbbra is támogatást és tanácsadást nyújt a tagállamoknak a közigazgatási kapacitással kapcsolatos problémák és a beruházásokat hátráltató szűk keresztmetszetek kezeléséhez. Adott esetben a Bizottság ösztönözte a tagállamokat, hogy helyreállítási és rezilienciaépítési tervükbe foglaljanak bele további támogatási intézkedéseket az eszköz napi irányításának megkönnyítése érdekében (pl. ideiglenes alkalmazottak, képzés, új informatikai rendszerek), illetve a közigazgatás hatékonyságának javítása érdekében (pl. közbeszerzési reform Szlovákiában, a lengyelországi engedélyezési eljárások korszerűsítése, a közigazgatás és az eljárások digitalizálása Spanyolországban).

#### 2.4. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz az első olyan jelentős eszköz uniós szinten, amely teljesítményalapú

**A példátlan nagyságrendű és ambíciójú Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz konkrét eredmények alapján folyósítja a finanszírozást, így ez az első nagyszabású teljesítményalapú eszköz uniós szinten.** A finanszírozás folyósítása a költségalapú eszközökkel ellentétben nem a projektek végrehajtása során felmerülő költségektől függ, hanem eredményalapú – vagy más néven teljesítményalapú – megközelítést követve olyan mérföldkövek és célok elérésétől, amelyek a reformok vagy beruházások tagállamok általi végrehajtásának konkrét lépéseit jelentik.

**Ez a teljesítményalapú megközelítés kulcsfontosságú a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatékonysága szempontjából, mivel kézzelfogható eredmények elérését biztosítja a helyszínen.** A mérföldkövek és célok széles köre lehetővé teszi a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásának hatékony nyomon követését, mivel ezek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által támogatott intézkedések teljes életciklusát nyomon követik<sup>25</sup>. A megközelítés azt is lehetővé teszi, hogy a reformok és beruházások közbenső lépéseinek elérésekor folyósítsák a pénzeszközöket, jutalmazva az eredmények felé tett előrelépést és a tényleges helyszíni teljesítményt. Ennek megfelelően a félidős értékelés kiemeli, hogy mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz jutalmazza az előrelépéseket, a kifizetések más uniós eszközökhöz képest gyorsabbak. Döntő fontosságú, hogy ez a megközelítés hatékonyan ösztönzi a tagállamokat a reformok végrehajtására is, amelyek nem feltétlenül járnak (pénzügyi) költségekkel.

**A teljesítményalapú finanszírozás növeli az uniós kiadások koherenciáját és kiszámíthatóságát.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljesítményalapú jellege a közkiadások holisztikusabb megközelítését eredményezte mind nemzeti, mind uniós szinten. A mérföldkövek és célok teljesítéséhez nyújtott közvetlen pénzügyi támogatás az elfogadott intézkedések tényleges végrehajtására irányuló kötelezettségvállalásokat és ösztönzőket hoz létre. Emellett a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a tagállamok és az Unió közötti szerződéses megállapodásoknak tekinthetők, amelyekben mindkét fél egyértelmű kötelezettségvállalások alapján, önként vesz részt. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz félidős értékelésével összefüggésben az érdekelt felek megjegyezték, hogy a teljesítményalapú megközelítés növelte a kiszámíthatóságot és az elszámoltathatóságot. Az elérendő konkrét eredmények egyértelmű, előzetes meghatározása (a

<sup>25</sup> Emellett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszkörről szóló rendelet bevezeti a közös mutatók fogalmát, amelyek kiegészítik a mérföldköveket és célokat, és az általános teljesítményre, valamint az eszköz általános és egyedi célkitűzéseinek megvalósítása felé tett előrehaladásra vonatkozó jelentéstételre szolgálnak. A félidős értékelés hiányosságokat tárt fel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz közös mutatóinak kialakítását illetően, amelyeket figyelembe kell venni a jövőbeli teljesítményalapú eszközök mérlegelése során.

tanácsi végrehajtási határozatokban) megkönnyíti a tagállamok számára a tervezést. A megközelítés a mérföldkövek és célok olyan részletezettségét teszi szükségessé, amely kiküszöböli a végrehajtási folyamattal és az elfogadott intézkedésekkel kapcsolatos bizonytalanságokat. Ezek a jellemzők összességében általánosabb szintű váltást jelentenek a szakpolitikai tervezés és végrehajtás, valamint az uniós kiadások terén: a kiadások fókuszja a felmerült költségekről a tényleges eredményekre és az elfogadott intézkedések végrehajtására helyeződik át.

## 2.5. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz jelentéstételi és kontrollrendszere továbbra is támogatást és kiigazításokat igényel

**A teljesítményalapú megközelítés pozitív jellemzői ellenére a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz belépési költségekkel járt a tagállami közigazgatások számára, és további adminisztratív egyszerűsítésre van szükség.** Ami az eszköz kialakítását illeti, az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére vonatkozó követelmények hasonló mennyiségű adminisztratív munkával járnak, mint más olyan alapok, amelyek költségalapú finanszírozást nyújtanak. Ennek az az oka, hogy a mérföldkövek és célok teljesítésére vonatkozó bizonyítékok mellett a tagállamoknak az ellenőrzési és kontrollcélok miatt más típusú adatokat is gyűjteniük kell. Új eszközként a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz belépési költségekkel járt a nemzeti közigazgatások számára, és a tagállamok valamennyi szintű hatósága túl bonyolultnak találta az ellenőrzési és kontroll eljárásokat. Emellett a tagállamok nehezményezték, hogy a nemzeti hatóságok, a Bizottság és az Európai Számvevőszék által végzett ellenőrzések között átfedések vannak. Ezt a benyomást súlyosbíthatta, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel egyidejűleg került sor a kohéziós politikai alapok végrehajtására, mely utóbbiak eltérő szabályokat követnek, és nagyrészt költségalapú ellenőrzésekre támaszkodnak. Az összetett ellenőrzési és kontrollkeret negatívan befolyásolta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának sebességét. Ezzel összefüggésben a Bizottság továbbra is prioritásnak tekinti annak feltárását, hogy mely területeken van mód egyszerűsítésre, beleértve a kifizetések engedélyezése előtt a mérföldkövek és célok kielégítő teljesítésének ellenőrzése érdekében végzett igen részletekbe menő munkát is. Ezt azonban egyensúlyba kell hozni azzal a követelménnyel, hogy az uniós forrásokat úgy kell kezelni, hogy az biztosítsa az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét és a források felhasználásának átláthatóságának, különös tekintettel az eszköz méretére és a megközelítés újszerű jellegére.

### **3. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a fennállásának második felében is eredményeket fog felmutatni**

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatékonyan reagált a Covid19-világjárvány példátlan gazdasági és társadalmi hatásaira.** Létfontosságú szerepet játszott az egységes piac védelmében, az EU-n belüli gazdasági különbségek fokozódásának megelőzésében, a zöld és digitális átállás felgyorsításában, és emellett segítette a tagállamokat átalakítani gazdaságaikat annak érdekében, hogy azok megfeleljenek a jövő kihívásainak. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz jelentősen hozzájárult az állami beruházások növekedéséhez a világjárvány alatt és után, és létrehozása ugrásszerű változást hozott az EU gazdasági válságokra való reagálási képességében. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hozzájárul Európa hosszú távú versenyképességének és stratégiai autonómiájának megerősítéséhez is.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz holisztikusabb megközelítést vezetett be az uniós kiadások tekintetében.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a felmerült költségek helyett az előrelépéseken és az elért eredményeken alapul, ami kiszámíthatóságot és elszámoltathatóságot biztosít mind a tagállamok, mind a Bizottság számára. A félidős értékelés keretében folytatott konzultációk azt mutatják, hogy az uniós szintű teljesítményalapú eszközök széles körű támogatást élveznek. Az uniós kiadások esetében alkalmazott teljesítményalapú megközelítést már több fontos új program – például a Szociális Klímaalap és az Ukrajna-eszköz – kialakításához felhasználták. Ebből a szempontból a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljesítményalapú jellege referenciapontként fog szolgálni az uniós kiadási eszközökről a következő többéves pénzügyi keret kapcsán folytatott megbeszélések során, és ez a félidős értékelés megfelelő alapot biztosít a tanulságok levonásához.

**A megvalósítás és a kifizetések gyorsasága azt jelzi, hogy Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz képes a tagállamoknak támogatást nyújtani a válság idején, miközben a reformok végrehajtásának erőteljes ösztönzése segíti gazdaságainkat és társadalmainkat abban, hogy felkészültebbek legyenek a jövőre.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz számos tagállamban kulcsfontosságú eszközként segíti elő régóta esedékes reformok megvalósítását, és a reformok és beruházások egyetlen eszközben való ötvözése jobb tervezést, szinergiákat és koherensebb, az uniós és nemzeti prioritásoknak megfelelő intézkedéseket tesz lehetővé.

**A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz fennállásának második felében várhatóan felgyorsul a végrehajtás üteme.** Az ambiciózus reformok és beruházások 2026-ig történő megvalósításához jelentős erőfeszítésekre és folyamatos elkötelezettségre lesz szükség valamennyi tagállam és a Bizottság részéről. A Bizottság továbbra is mérlegelni fogja, hogy miként támogathatja még jobban a tagállamokat tervük végrehajtásában, és törekedni fog arra, hogy fokozza az egyes uniós finanszírozási eszközök közötti, illetve az uniós eszközök és a nemzeti költségvetések közötti kiegészítő jelleget. Bár a jelenlegi szakaszban a jogszabályi változtatások nem tűnnek helyénvalónak, fontolóra vesszük, hogy milyen lehetőség van a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szemben a Bizottság hatálya alatt további intézkedéseket tenni a végrehajtás megkönnyítése érdekében.

**Minden szükséges elem megvan ahhoz, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hozzájáruljanak az EU gazdasági fellendüléséhez és korszerűsítéséhez.** Az egyes tervekben szereplő reformok és beruházások sok esetben már most is valódi és tartós eredményekkel szolgálnak a helyszínen. A tervek felülvizsgálata megteremtette a végrehajtás felgyorsításának alapjait. Ily módon a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reform- és beruházási menetrendje hozzájárul egy korszerűbb, virágzó, inkluzív, klímasemleges és fenntartható EU kialakításához, amely reziliens

és jobban felkészült a jövőbeli lehetőségekre és kihívásokra. Ezeket a célokat közösen, az összes uniós intézmény, a tagállamok, a civil társadalom, a munkavállalók és a vállalkozások közötti szoros együttműködéssel kell elérni.